

وَ لَا تَقْتُلُوا أَوْلَادَكُمْ خَشْيَةً إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَ
 إِيَّاكُمْ إِنْ قَتَلْتُمْ أَنْ كَانَ خَطَاً كَبِيراً (31) وَ لَا تَقْرَبُوا
 الزَّنى إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَ سَاءَ سَبِيلًا (32) وَ لَا
 تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَّمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَ مَنْ قُتِلَ
 مَظْلُومًا فَقَدْ جَعَلْنَا لَوْلِيِّهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفُ فِي
 الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا (33) وَ لَا تَقْرَبُوا مَالَ الْيَتِيمِ
 إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَبْلُغَ أَشُدَّهُ وَ أَوْفُوا
 بِالْعَهْدِ إِنْ الْعَهْدَ كَانَ مَسْئُولًا (34) وَ أَوْفُوا الْكَيْلَ
 إِذَا كِلْتُمْ وَ زِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَ
 أَحْسَنُ تَأْوِيلًا (35) وَ لَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ
 إِنَّ السَّمْعَ وَ الْبَصَرَ وَ الْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ
 مَسْئُولًا (36) وَ لَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ

تَخْرِقَ الْأَرْضَ وَ لَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولاً (37) كُلُّ
 ذَلِكَ كَانَ سَيِّئُهُ عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا (38) ذَلِكَ
 مِمَّا أَوْحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَ لَا تَجْعَلْ مَعَ
 اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا (39)
 أ فَاصْفَاكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَيْنِينَ وَ اتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ
 إِنَاثًا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا (40)

Kill not your children for fear of want: We shall provide sustenance for them as well as for you. Verily the killing of them is a great sin. Nor come nigh to adultery: for it is an indecent (deed) and an evil way. Nor take life - which Allah has made sacred - except for just cause. And if anyone is slain wrongfully, we have given his heir authority (to demand qisas or to forgive): but let him not exceed bounds in the matter of taking life; for he is helped (by the Law). Come not nigh to the orphan's property except to improve it, until he attains the age of full strength; and fulfil (every) engagement, for (every) engagement will be enquired into (on the day of reckoning). Give full measure when ye measure, and weigh with a balance that is straight: that is the most fitting and the most advantageous in the final determination. And pursue not that of which thou hast no knowledge; for surely the hearing, the sight, the heart all of those

shall be questioned of. Nor walk on the earth with insolence: for thou canst not rend the earth asunder, nor reach the mountains in height. Of all such things the evil is hateful in the sight of thy Lord. These are among the (precepts of) wisdom, which thy Lord has revealed to thee. Take not, with Allah, another object of worship, lest thou shouldst be thrown into Hell, blameworthy and rejected. Has then your Lord (O Pagans!) preferred for you sons, and taken for Himself daughters among the angels? Truly ye utter a most dreadful saying!

اپنی اولاد کو افلاس کے اندیشے سے قتل نہ کرو۔ ہم انہیں بھی رزق دیں گے اور تمہیں بھی۔ درحقیقت اُن کا قتل ایک بڑی خطا ہے۔ زنا کے قریب نہ پھٹکو۔ وہ بہت برا فعل ہے اور بڑا ہی برا راستہ۔ قتل نفس کا ارتکاب نہ کرو جسے اللہ نے حرام کیا ہے مگر حق کے ساتھ۔ اور جو شخص مظلومانہ قتل کیا گیا ہو اس کے ولی کو ہم نے قصاص کے مطالبے کا حق عطا کیا ہے، پس چاہیے کہ وہ قتل میں حد سے نہ گزرے، اُس کی مدد کی جائے گی۔ مال یتیم کے پاس نہ پھٹکو مگر احسن طریقے سے، یہاں تک کہ وہ اپنے شباب کو پہنچ جائے۔ عہد کی پابندی کرو، بے شک عہد کے بارے میں تم کو جواب دہی کرنی ہوگی۔ پیمانے سے دو تو پورا بھر کر دو اور تولو تو ٹھیک ترازو سے تولو۔ یہ اچھا طریقہ ہے اور بلحاظ انجام بھی یہی بہتر ہے۔ کسی ایسی چیز کے پیچھے نہ لگو جس کا تمہیں علم نہ ہو۔ یقیناً آنکھ، کان اور دل سب ہی کی

~~~~~

باز پرس ہونی ہے۔ زمین میں اکڑ کر نہ چلو، تم نہ زمین کو پھاڑ سکتے ہو، نہ پہاڑوں کی بلندی کو پہنچ سکتے ہو۔ ان امور میں سے ہر ایک کا برا پہلو تیرے رب کے نزدیک ناپسندیدہ ہے۔ یہ وہ حکمت کی باتیں ہیں جو تیرے رب نے تجھ پر وحی کی ہیں۔

اور دیکھ! اللہ کے ساتھ کوئی دوسرا معبود نہ بنا بیٹھ ورنہ تو جہنم میں ڈال دیا جائے گا

ملامت زدہ اور ہر بھلائی سے محروم ہو کر۔ کیسی عجیب بات ہے کہ تمہارے رب نے تمہیں تو بیٹوں سے نوازا اور خود اپنے لیے ملائکہ کو سیٹیاں بنالیا؟ بڑی جھوٹی بات ہے جو تم لوگ زبانوں سے نکالتے ہو۔

~~~~~

अपनी औलाद को इफ़लास के अंदेशे से क़त्ल न करो | हम उन्हें भी रिज्क देंगे और तुम्हें भी | दरहकीक़त उनका क़त्ल एक बड़ी ख़ता है | जिना के करीब न फटको | वह बहुत बुरा फ़ेल है और बड़ा ही बुरा रास्ता | क़त्ले-नफ़स का इर्तिकाब न करो जिसे अल्लाह ने हराम किया है मगर हक़ के साथ और जो शख्स मज़लूमाना क़त्ल किया गया हो उसके वली को हमने किसास के मुतालबे का हक़ अता किया है, पस चाहिए कि वह क़त्ल में हद से न गुजरे, उसकी मदद की जाएगी | माले-यतीम के पास न फटको मगर अहसन तरीक़े से, यहाँ तक कि वह अपने शबाब को पहुँच जाए | अहद की पाबन्दी करो, बेशक अहद के बारे में तुमको जवाबदेही करनी होगी | पैमाने से दो तो पूरा भरकर दो, और तौलो तो ठीक तराजू से तौलो | यह अच्छा तरीक़ा है और

~~~~~

बलिहाज़े-अंजाम भी यही बेहतर है | किसी ऐसी चीज़ के पीछे न लगे जिसका तुम्हें इल्म न हो | यकीनन आँख, कान और दिल सब ही की बाज़पुर्स होनी है | ज़मीन में अकड़कर न चलो, तुम न ज़मीन को फाड़ सकते हो, न पहाड़ों की बलंदी को पहुँच सकते हो | इन उमूर में से हर एक का बुरा पहलू तेरे रब के नज़दीक नापसन्दीदा है | ये वे हिकमत की बातें हैं जो तेरे रब ने तुझपर वहय की हैं | और देख! अल्लाह के साथ कोई दूसरा माबूद न बना बैठ वरना तू जहन्नम में डाल दिया जाएगा मलामतज़दा और हर भलाई से हमरुम होकर | -- कैसी अजीब बात है कि तुम्हारे रब ने तुम्हें तो बेटों से नवाज़ा और खुद अपने लिए मलाइका को बेटियाँ बना लिया ? बड़ी झूठी बात है जो तुम लोग ज़बानों से निकालते हो |